

هرچه شرایط قبل از ازدواج شفاف‌تر شود استحکام قانون خانواده بیشتر خواهد بود

شروطی برای تنگنای قانونی

از توافقات اولیه به عنوان شرط ضمن عقد ازدواج بوده که به نحو مجزا از سند ازدواج تنظیم شده و کاملاً معتبر و لازم الاجراست. هر شرطی که اوصاف صحت را داشته باشد ولو اینکه در متن تاپپی سند ازدواج درج نشده باشد، امکان پذیر و قانونی است.

❖ **کاربرد حقوقی شرط ضمن عقد چیست؟**
الزام آور شدن و رسمیت یافتن خواسته‌های طرفین است.

❖ **به نظر شما زوج و زوجه چه شروطی را بهتر است به عنوان ضمن عقد مطرح کنند؟**
از نظر حقوقی هر شرطی که دارای شرایط صحت، مشروع، مقدور و نفع عقلایی داشته باشد و خلاف مقتضای ذات عقد نباشد، می‌توان شرط کرد. ولی از نظر عرفی اساساً تعیین شروط در هر موردی با مورد دیگر متفاوت است. ممکن است برای زوجه‌ای حسب شرایط تحصیلی و شغلی، شرط اجازه خروج از کشور اهمیت داشته باشد و برای دیگری شرط انتخاب محل سکونت اولویت داشته باشد. برای زوجی شرط نبود اشتغال زوجه اهمیت داشته باشد و برای زوج دیگری شرط نداشتن فرزند مهم باشد. تعیین شروط مصداقی است نمی‌توان این شروط را به همه زوجین به نحویکسان تعمیم داد.

❖ **یعنی به طور کلی فهرستی وجود ندارد و خودشان می‌توانند فهرست تهیه کنند؟**
فهرستی وجود ندارد. هر شخصی متناسب با موقعیتی که دارد می‌تواند شروط مورد نظرش را در هنگام ازدواج مطرح کند و حتی در مذاکرات مقدماتی طرفین می‌توانند فهرستی از شروط تهیه و به یکدیگر پیشنهاد دهند. بدیهی است پس از به توافق رسیدن نسبت به شروط پیشنهادی در هنگام عقد ازدواج این شروط را در سند ازدواج یا طی سند رسمی دیگر درج کنند.

❖ **بهترین شرط از نظر شما به عنوان یک حقوقدان برای زوجه چیست؟ خیلی‌ها معتقد هستند قانون نصف کردن اموال از بهترین شروط است، قبول دارید؟**
قبلاً عرض کردم شروط بسته به شرایط و وضعیت خاص زوجه دارد و نمی‌توان گفت چه شرطی یا

❖ **از آنجایی که قرار است درباره شروط ضمن عقد صحبت کنیم لطفاً یک تعریف از این شروط بفرمایید و اینکه چه تفاوتی با مهریه و دیگر اسنادی دارد که در زمان عقد ثبت و امضا می‌شود؟**

شروط ضمن عقد متشکل از سه کلمه شرط جمع شرط، ضمن و عقد است. شرط در لغت عبارت است از التزام به چیزی، وقتی این التزام در ضمن عقد قرار بگیرد به آن شرط یا شروط ضمن عقد گفته می‌شود. به تعبیر ساده‌تر، شروط عبارت است از تعهدات الزام آور طرفین یا یکی از آنان در هنگام عقد. این تعهدات ممکن است ضمن عقد ازدواج هم باشد. اما مهر عبارت است از مالی که به مناسبت عقد ازدواج، زوج ملزم به پرداخت یا انجام آن برای زوجه می‌شود. اساساً مهر و شروط ضمن عقد دو مقوله منفک و با تعاریف مجزا از یکدیگر در مبحث حقوق خانواده هستند. از جمله تفاوت‌های عمده‌ای که بین مهر و شروط ضمن عقد وجود دارد موضوع تکلیف به تملیک مهر به زوجه است. این تکلیف ناشی از حکم شارع و قانون گذار است. به همین دلیل اگر طرفین در هنگام ازدواج درباره مهر سکوت کنند یا توافقی نداشته باشند این تکلیف از زوج ساقط نمی‌شود و حسب مورد، زوج ملزم به پرداخت مهر المثل یا مهر المته می‌گردد. ولی شروط ضمن عقد ریشه قراردادی دارد و ناشی از توافقات طرفین عقد است. اگر متعاقباً (زوجین) در ضمن عقد شرطی قرار ندهند یا بشوند دیگر تکلیفی برای آنان ایجاد نمی‌شود. تفاوت دیگر شروط ضمن عقد با مهر این است که آنچه شرط می‌شود باید دارای شرایط صحت عقد باشد. وجود نداشتن آن شرایط بعضاً موجب بطلان شرط و بعضاً موجب بطلان عقد و شرط می‌شود. اگر چه عقد ازدواج به جهت اینکه جنبه معاملاتی ندارد برخی از شروط مبطل عقد در این عقد وجود ندارد. در ماده ۲۳۲ و ۲۳۳ قانون مدنی این شروط به طور مجزا از آن نام برده شده است. اما در مهر این شروط ملاک صحت مهر قرار دادن نیست. هر آنچه قابلیت تملیک و تملک داشته باشد می‌تواند موضوع مهر قرار گیرد. درباره دیگر اسنادی که در زمان عقد ثبت و امضا می‌شود، اگر منظور اسناد وکالت در طلاق یا اسناد انتقال املاک یا اسناد تعهد آور است که این اسناد بعد

● **لیلا جان قربان!** شاید شما هم مثل من و خیلی از دخترهای دیگر آن روز که پای سفره عقد نشستید و عقد نامه را امضا کردید آن قدر نگران نگاه‌ها و حرف و حدیث اطرافیان بودید که تند تند فقط امضاها را زدید و هیچ کدام از بندها را نخواندید! بندهایی که روزی، روزگاری به کار خواهد آمد و اگر چفت و بست آن را محکم نگرفته باشیم سهل انگاری است که دودش توی چشم خودمان می‌رود. حالا به قول قدیمی‌ها از ما که گذشته است، اما برای دختران و حتی پسرانی که قصد ازدواج دارند رفته ایم و با یک وکیل پایه یک دادگستری به گفت و گو نشستیم و از چند و چون شروطی پرسیده ایم که ضمن عقد به کار می‌آید. دکتر زهراسادات مرتضوی که مدرس دانشگاه در رشته حقوق نیز هست با شهر بانو به گفت و گو نشستیم و به سؤالات ما پاسخ داده است.